

Innst. S. nr. 60

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

St.prp. nr. 2 (2006-2007)

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 68/2006 av 2. juni 2006 om innlemmelse i EØS-avtalen av EU-rettsakter om offentlige anskaffelser mv.

Til Stortinget

SAMMENDRAG

EØS-komiteen fattet i sitt møte 2. juni 2006 vedtak om endring av EØS-avtalens vedlegg XVI ved innlemmelse av:

- europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/17/EF av 31. mars 2004 om samordning av framgangsmåtene ved tildeling av kontrakter innenfor vann- og energiforsyning, transport og posttjenester,
- europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/18/EF av 31. mars 2004 om samordning av framgangsmåtene ved tildeling av offentlige bygge- og anleggskontrakter, kontrakter om offentlige varekjøp og kontrakter om offentlige tjenesteytelser,
- kommisjonsforordning (EF) nr. 1874/2004 av 28. oktober 2004 om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/17/EF og 2004/18/EF med hensyn til terskelverdiene som anvendes for framgangsmåtene ved tildeling av kontrakter,
- kommisjonsvedtak 2005/15/EF av 7. januar 2005 om nærmere regler for anvendelse av framgangsmåten fastsatt i artikkel 30 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/17/EF om framgangsmåtene ved tildeling av kontrakter innenfor vann- og energiforsyning, transport og posttjenester,
- kommisjonsforordning (EF) nr. 1564/2005 av 7. september 2005 om fastsettelse av standardskjemaer for offentliggjøring av kunngjøringene innenfor rammen av framgangsmåtene for tildeling av offentlige kontrakter i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/17/EF og 2004/18/EF,
- kommisjonsdirektiv 2005/51/EF av 7. september 2005 om endring av vedlegg XX til europaparla-

ments- og rådsdirektiv 2004/17/EF og vedlegg VIII til europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/18/EF om offentlige innkjøp.

Gjennomføring i norsk rett av direktiv 2004/17/EF nødvendiggjør lovendring. Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning er derfor nødvendig i henhold til Grunnloven § 26 annet ledd.

EØS-komiteebeslutningen i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

Direktiv 2004/18/EF innfører nye prosedyreregler for offentlige anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider, og innebærer en videreutvikling av tre eksisterende direktiver. Direktivet åpner blant annet for elektroniske anskaffelser, hvor hele prosessen fra kunngjøring, utsendelse av konkurransegrunnlag, spørsmål, tilbudsinnlevering og til evaluering skal kunne gjennomføres elektronisk. Det åpnes dessuten for å benytte dynamiske innkjøpsordninger og elektroniske auksjoner. Direktivet klargjør bruken av rammeavtaler og innfører nye anskaffelsesprosedyrer. Direktivet innebærer også et skjerpet krav til vekting av tildelingskriterier.

Direktiv 2004/17/EF innfører nye prosedyreregler for anskaffelser innenfor forsyningssektoren, dvs. kontrakter om vann- og energiforsyning, post og transport. I likhet med direktiv 2004/18/EF er formålet å modernisere dagens regelverk. Det legges blant annet til rette for elektroniske anskaffelser og åpnes for nye metoder i innkjøpsprosessen. Det nye forsyningsdirektivet gjør endringer i omfattede sektorer. Direktivet innfører også en unntaksprosedyre i artikkel 30. Gjennom innlemmelse i EØS-avtalen, vil vedtak om unntak fra forsyningsdirektivet for EØS/EFTA-statene bli fattet av EFTAs overvåkingsorgan (ESA).

Norge har gjennomført de eksisterende innkjøpsdirektivene i EØS-avtalen gjennom lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter. De to viktigste er forskrift av 15. juni 2001 nr. 616 om offentlige anskaffelser og forskrift av 5. desember 2003 nr. 1424 om innkjøpsregler for opp-

dragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon (forsyningssektorene).

Gjennomføring i norsk rett av direktiv 2004/17/EF krever endring i lov om offentlige anskaffelser. Dette er nødvendig fordi lovens virkeområde endres ved at telekommunikasjon tas ut av forsyningssektoren og posttjenester tas inn. Direktivet nødvendiggjør også en rekke endringer i forsyningsforskriften. Dette gjelder blant annet innføring av nye innkjøpsformer, elektronisk kommunikasjon og endring i reglene om vekting av tildelingskriterier. Det vil også være nødvendig å endre forskriften for å innføre den nye prosedyren for unntak fra direktivet for enkelte sektorer eller markeder i henhold til direktivets artikkel 30.

Gjennomføring i norsk rett av direktiv 2004/18/EF krever ikke lovendringer. Gjennomføring av direktivet krever imidlertid en rekke endringer i forskrift om offentlige anskaffelser. Dette gjelder blant annet innføring av nye anskaffelsesprosedyrer, elektronisk kommunikasjon, regler om rammekontrakter og endringer i reglene om vekting av tildelingskriterier.

De to nye direktivene 2004/17/EF og 2004/18/EF utgjør sammen det viktigste regelverket for regulering av offentlige innkjøp i EU. Gjennomføring av de to direktivene med de to tilhørende rettsaktene vil bidra til en fornying av anskaffelsesregelverket.

Rettsaktene ventes ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Sigrun Eng, Steinar Gullvåg, Arne L. Haugen og Lise Wiik, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Kåre Fostervold og Øyvind Korsberg, fra Høyre, Torbjørn Hansen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Aud Herbjørg Kvalvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn, fra Senterpartiet, lederen Lars Peder Brekk, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til St.prp. nr. 2 (2006-2007) hvor Regjeringen fremmer forslag om at to rettsakter vedrørende prosedyrer for offentlige anskaffelser innlemmes i EØS-avtalen, og til vedlagt brev fra Utenriksdepartementet, datert 15. november 2006 Det dreier seg om Direktiv 2004/18/EF, om nye prosedyreregler for offentlige anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider, og Direktiv 2004/17/EF som innfører nye prosedyreregler for anskaffelser innenfor forsyningssektoren, dvs. kontrakter om vann- og energiforsyning, post og transport.

Komiteen legger til grunn at prosedyrene i seg selv ikke fremmer økt konkurranseutsetting av varer og tjenester, men utelukkende dreier seg om prosedyrer for å håndtere offentlige anskaffelser på områder som er vedtatt konkurranseutsatt nasjonalt.

Komiteen viser til at prosedyrene som foreslås dreier seg om økt fleksibilitet og flere kvalitetskrav

vedr. innkjøpsordningene, slik det - i Direktiv 2004/18/EF - fremkommer som hel-elektronisk innkjøpsform (hvor leverandører kan melde seg inn i et elektronisk system og levere tilbud til den offentlige innkjøper), utvidet mulighet for dialog ved inngåelse ved store, komplekse prosjekter, og skjerpet krav til vekting av tildelingskriterier. Gjeldende domstolspraksis om miljøhensyn og sosiale hensyn direktivfestes, og i tillegg blir det gitt spesielle regler om tildeling av kontrakter til vernede arbeidsplasser. Direktivet inneholder videre regler om hensyntagen til universell utforming ved utforming av tekniske spesifikasjoner, som innebærer at alle produkter, tjenester, bygninger og omgivelser skal kunne brukes på like vilkår av så mange som mulig.

Komiteen peker videre på at direktiv 2004/17/EF dreier seg om å tilrettelegge for elektroniske anskaffelser og nye metoder i innkjøpsprosessen på områdene vann- og energiforsyning, post og transport. Telekommunikasjonssektoren fjernes fra forsyningsdirektivets virkeområde, og vil ikke lenger være omfattet av regelverket om offentlige anskaffelser. Samtidig endres virkeområdet til å omfatte posttjenester, som i dag er omfattet av det alminnelige regelverket.

Komiteen viser til at direktivet også innfører en unntaksprosedyre i artikkel 30 hvor sektorer kan unntas nasjonalt eller regionalt dersom det rettslig og faktisk eksisterer konkurranse innenfor sektoren, og at gjennom innlemmelse i EØS-avtalen, vil vedtak om unntak fra forsyningsdirektivet for EØS/EFTA-statene bli fattet av EFTAs overvåkningsorgan, ESA.

Komiteen registrerer at Norge, i likhet med EU, er tilknyttet WTO-avtalen om offentlige anskaffelser (GPA) som fastsetter terskelverdier for når de ulike delene av avtalen kommer til anvendelse. Forordningen fastsetter nye terskelverdier i euro basert på en omregning etter GPA-avtalen. Når forordningen er innlemmet i EØS-avtalen, vil ESA fastsette en tilsvarende terskelverdi i norske kroner.

Komiteen slutter seg til den fremlagte proposisjonen.

UTTALELSE FRA UTENRIKSKOMITEEN

Komiteens utkast til innstilling ble 21. november 2006 oversendt utenrikskomiteen til uttalelse. Utenrikskomiteen uttalte i brev av 22. november 2006 at den ikke hadde merknader til utkastet til innstilling.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og foreslår at Stortinget gjør slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 68/2006 av 2. juni 2006 om innlemmelse i EØS-avtalen av EU-rettsakter om offentlige anskaffelser mv.

Oslo, i næringskomiteen, den 30. november 2006

Lars Peder Brekk
leder

Aud Herbjørg Kvalvik
ordfører

Vedlegg

Brev fra Utenriksdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 15. november 2006

St.prp. nr. 2 (2006-2007) Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 68/2006 av 2. juni 2006 om innlemmelse i EØS-avtalen av EU-rettsakter om offentlige anskaffelser mv.

Jeg viser til brev av 7. november 2006 med tre spørsmål i tilknytning til ovennevnte proposisjon og av 9. november med ytterligere ett spørsmål. Nedenfor er svar på disse spørsmålene. Jeg har kalt det sistnevnte spørsmål, spørsmål 4.

Spørsmål 1) Hva legger departementet til grunn når de skriver at: "Direktivet innfører også en unntaksprosedyre i artikkel 30 hvor sektorer kan unntas nasjonalt eller regionalt dersom det rettslig og faktisk eksisterer konkurranse innenfor sektoren", og at "Gjennom innlemmelse i EØS-avtalen vil vedtak om unntak fra forsyningsdirektivet for EØS/EFTA-statene bli fattet av EFTAs overvåkingsorgan ESA"?

Graden av konkurranse for de ulike aktiviteter varierer fra land til land, og utviklingen går i forskjellige tempo innenfor de ulike sektorene. Det ble derfor vedtatt en bestemmelse hvor Kommisjonen kan gi unntak fra direktiv 2004/17/EF for ulike aktiviteter i et land eller innenfor et geografisk område i land, forutsatt at det eksisterer rettslig og faktisk konkurranse innenfor aktiviteten.

Ved innlemmelse av rettsakten i EØS-avtalen, vil EFTAs overvåkingsorgan, ESA, få tilsvarende kompetanse overfor EØS/EFTA-landene. Dersom ESA fatter vedtak om at en aktivitet er unntatt fra prosedyreglene i forsyningsdirektivet, har Norge ikke lenger forpliktelser etter EØS-avtalen på det aktuelle området. Ettersom Kongen etter lov om offentlige anskaffelser kun har kompetanse til å gi forskrift for å gjennomføre krav etter internasjonale forpliktelser, med forbehold om forpliktelser etter GPA-avtalen, er det da heller ikke lovhjemmel for å pålegge de aktuelle oppdragsgiverne å følge prosedyreregler. De aktuelle oppdragsgiverne vil dermed være unntatt fra å følge innkjøpsregelverket.

Spørsmål 2) Hvilke praktiske endringer vil det medføre for de norske terskelverdiene at ESA fastsetter en grenseverdi ihht GPA?

Forskriften om offentlige anskaffelser inneholder to sett med terskelverdier. Det ene regulerer når det nasjonale regelverket kommer til anvendelse, det andre når den delen av regelverket som gjennomfører EØS- og

GPA-forpliktelsene kommer til anvendelse. Terskelverdiene etter EØS-forpliktelsene og GPA-avtalen vil imidlertid henge sammen, fordi terskelverdiene i EØS er basert på en omregning etter GPA-avtalen.

For de eksisterende innkjøpsdirektivene (direktivene 93/36/EF, 93/37/EF, 93/38/EF og 92/50/EF) ble nye terskelverdier vedtatt som en beslutning av hhv. Kommisjonen og ESA. Disse terskelverdiene ble, i likhet med de nye direktivene, fastsatt etter en omregning av terskelverdiene i GPA-avtalen. I de nye direktivene skal imidlertid endringer av terskelverdier vedtas som en forordning som endrer direktivene. Dette betyr at endringsforordningen må inntas i EØS-avtalen før de nye terskelverdiene kan gjøres gjeldende i Norge. De nye direktivene innebærer således endrede krav til prosessen ved endring av terskelverdiene, men medfører ikke materielle endringer.

Spørsmål 3) Hvilken praktisk betydning får det at det nye virkeområdet nå skal omfatte posttjenester, som i dag er omfattet av det alminnelige regelverket?

Postaktivitet er overført fra det alminnelige regelverket (direktiv 2004/18/EF) til forsyningsdirektivet. Siden forsyningsdirektivet er mindre omfattende og gir større fleksibilitet til innkjøperne, medfører dette at foretak som utfører postaktivitet kan forholde seg til mer fleksible innkjøpsregler.

I henhold til forsyningsdirektivets artikkel 30 kan aktiviteter unntas nasjonalt eller regionalt dersom det rettslig og faktisk eksisterer konkurranse innenfor sektoren. På det tidspunkt postaktiviteter er fullt ut liberalisert i Norge i henhold til postdirektivet og det er konkurranse i postmarkedet, innebærer overføringen at det kan søkes om unntak for postaktivitet i Norge, slik at postaktiviteter blir helt unntatt fra å følge innkjøpsregelverket.

Spørsmål 4) Hvilke berøringspunkter er det mellom de to rettsaktene i St.prp. nr. 2 og kontroversielle tema i tjenstedirektivet, slik de er uttrykt fra norske myndigheter overfor Europakommisjonen?

I utkastet til tjenstedirektiv artikkel 3 sies det at annen EF-lovgivning går foran tjenstedirektivet dersom det oppstår konflikt mellom regelverkene. Dette betyr at regler om offentlige anskaffelser slik de er utformet i rettsakter fra EU, går foran regler i tjenstedirektivet.

